

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Förslag till Västra Nylands välfärdsområdes klimatprogram

Behandlad: Välfärdsområdesstyrelsen 10.02.2025 § § 103

Godkänd: Välfärdsområdesfullmäktige 27.5.2025 § XX

Västra Nylands välfärdsområdes klimatprogram och en färdplan över åtgärder som främjar uppnåendet av klimatneutralitet

Sammanfattning

98 % av våra invånare bor i en kommun som siktar på koldioxidneutralitet år 2030

- Sett till invånarantal bor 98 % av befolkningen i Västra Nyland i en kommun eller stad som har som mål att vara koldioxidneutral senast 2030.
- HUS-samkommunen strävar efter att minska de utsläpp som de direkt kan påverka genom egna beslut och åtgärder. År 2020 uppgick dessa utsläpp till 69 kt CO₂-ekv, vilket motsvarar cirka en fjärdedel av HUS totala koldioxidavtryck.
- Välfärdsområdets samarbetspartner har egna klimatprogram och mål för minskning av utsläpp.

Våra klimatmål till 2030

- Välfärdsområdet stöder med sin egen verksamhet de klimatmål som ställs upp i de västnyländska kommunernas och städernas färdplan för ett klimatneutralt Nyland 2030 samt HUS-sammanslutningens klimatmål.
- År 2030 ska koldioxidavtrycket för vår verksamhet, med stöd av de åtgärder som anges i klimatprogrammet, vara lägre jämfört med 2023.

Före utgången av 2026

- genomför vi en ny beräkning av de koldioxidutsläpp som uppstår i vår verksamhet och i vilken riktning utsläppen utvecklas,
- har vår personal stärkt sin kompetens i klimatfrågor, och
- behovet av att uppdatera klimatprogrammet bedöms utifrån dessa nya uppgifter.

Uppföljning av klimatprogrammet

Framtids- och utvecklingsnämnden följer upp årligen hur klimatprogrammet genomförs.

Färdplan över åtgärder som främjar uppnåendet av koldioxidneutralitet

1 Inledning

Syfte och mål med klimatprogrammet

Välfärdsområdenas koldioxidavtryck

Att minska koldioxidavtrycket från social- och hälsovården samt räddningstjänsterna är en betydande utmaning i Finland. Aktörerna inom sektorn bör vidta åtgärder för att aktivt bidra till klimatarbetet. År 2019 stod social- och hälsovårdssektorn för 6,5 % av landets konsumtionsbaserade utsläpp.

Trots att klimatförändringen har i årtionden varit en central fråga både globalt och nationellt, har den fått relativt lite uppmärksamhet inom social- och hälsosektorn. Många kommuner, städer och företag har redan inlett sin resa mot koldioxidneutralitet för flera år sedan.

För att värna om både naturens och människors välbefinnande samt begränsa den globala temperaturökningen till 1,5 grader, måste världen vara koldioxidneutral senast 2050.

Klimatprogrammet verkställer välfärdsområdets strategi

I välfärdsområdesstrategin (den 25 oktober 2022 § 69) fastställdes att välfärdsområdet ordnar och förnyar tjänster på ett socialt, ekologiskt och kulturellt hållbart sätt och beaktar ekologisk hållbarhet i sin verksamhet.

Välfärdsområdet främjar stävjandet av klimatförändringen i sin verksamhet och ordnar tjänsterna på ett ansvarsfullt sätt som gynnar miljön.

I de mål som ställdes upp för fullmäktigeperioden i strategin anges följande: "För välfärdsområdet utarbetas ett klimatprogram och en färdplan över åtgärder som främjar uppnåendet av klimatneutralitet."

Inledningen av beredningen av klimatprogrammet och färdplanen för koldioxidneutralitet behandlades vid välfärdsområdesstyrelsens sammanträde den 17 juni 2024 § 99.

I välfärdsområdesfullmäktiges beslut av den 1 oktober 2024 § 47 om ändring av förvaltningsstadgan fastställdes som framtids- och utvecklingsnämndens uppgift att styra beredningen av klimatprogrammet samt fattades beslut om att klimatprogrammet i fortsättningen godkänns av välfärdsområdesfullmäktige.

I enlighet med servicestrategin förbinder sig välfärdsområdet för upphandlingars del till en upphandlingsstrategi, enligt vilken man granskar och minimerar miljö- och klimatkonsekvenserna under hela upphandlingens livscykel.

Klimatprogrammet kommer att påverka alla tjänster inom välfärdsområdet. Därför måste det vara helt i linje med den strategi som godkänts av välfärdsområdesfullmäktige och samtidigt beakta välfärdsområdets grundläggande uppgift – att västnylänningarna ska må bra.

Västra Nylands välfärdsområdes klimatprogram har utarbetats med

medverkan av andra aktörer

Det centrala målet med klimatprogrammet är att minska välfärdsområdets koldioxidavtryck. Därtill ska programmet öka personalens och invånarnas medvetenhet om klimatförändringens påverkan och om hur varje individ kan bidra till en koldioxidneutral verksamhet.

Välfärdsområdets klimatprogram har utarbetats genom att höra ett stort antal experter, olika intressentgrupper och förtroendeorgan. I Klimatjakten har välfärdsområdets invånare och personal framfört förslag till flera åtgärder som främjar koldioxidneutralitet. Välfärdsområdets påverkansorgan och framtid- och utvecklingsnämnden har för sin del kommenterat och styrt beredningen av klimatprogrammet och målen.

Utgångspunkten för klimatprogrammet är välfärdsområdets första koldioxidberäkning, som genomfördes av Motiva på våren 2024 med data från 2023.

Syftet med det första klimatprogrammet är att skapa en stark grund för en hållbar verksamhet och ange riktningen för hur man i framtiden bygger ett utsläppssnålare välfärdsområde.

Vi ordnar och förnyar tjänster på ett hållbart sätt.

Fullmäktigeperiodens mål:

1. Velfärdsområdets ekonomi är i balans före utgången av planperioden för ekonomin.
2. När en servicestrategi tas fram utarbetas ett program för att balansera ekonomin. I det fastställs de åtgärder för anpassning av ekonomin som ska vidtas årligen.
3. Centrala metoder för att balansera ekonomin på lång sikt är ett effektivt utnyttjande av en modell med flera producenter, smidiga vårdkedjor, främjande av digitaliseringen, strukturella ändringar i tjänsterna och kostnadsmedvetenhet.
4. Velfärdsområdet är en föregångare när det gäller att utnyttja digitala applikationer och teknologi. Under 2023 utarbetas en färdplan för digitala tjänster.
5. Som ett led i genomförandet av servicestrategin inleds planeringen av velfärdsområdets lokaler, som stöder målen i servicestrategin och främjar balanseringen av ekonomin.
6. Under 2023 bedöms produktionssätten och utarbetas en upphandlingsstrategi.
7. För velfärdsområdet utarbetas ett klimatprogram och en färdplan över åtgärder som främjar uppnåendet av klimatneutralitet.

Vi förbinder oss att ordna våra tjänster utifrån en total-ekonomisk bedömning. Det innebär att vi granskar velfärdsområdet som en helhet i de ekonomiska besluten. Vid ordnandet av tjänsterna utnyttjar vi en modell med flera producenter. Vi satsar särskilt på förebyggande tjänster och tjänster inom tidigt stöd. Vi jämför och inför olika sätt att ordna tjänster. Vi bär vårt ansvar i att stärka livskraften i vårt område och därför beaktar vi också mindre aktörer i vår verksamhet.

Vi arbetar aktivt för att särdragen i vårt område beaktas på ett rättvist sätt i den finansiering som vårt velfärdsområde beviljas.

Vi förbättrar tillgången till tjänster och tjänsternas kvalitet och kostnadseffektivitet. Vi tryggar nuvarande fungerande tjänster och förnyar våra tillvägagångssätt vid behov fördomsfritt. Alla våra beslut grundar sig på en mångsidig konsekvensbedömning.

Genom att förnya oss vill vi också öka kostnadseffektiviteten i våra tjänster. Det innebär att vi strävar efter att producera så stora hälso-, välfärds- eller säkerhetsfördelar som möjligt per varje euro vi använder.

Hållbarhet innebär ansvar för både nuvarande och kommande generationers välfärd, hälsa och säkerhet. Vi ordnar och förnyar tjänster på ett socialt, ekologiskt och

kulturellt hållbart sätt. Vår verksamhet styrs av målen för hållbar utveckling i FN:s program Agenda 2030.

Vi arbetar för att invånarna ska må bättre och vi utarbetar en välfärdsberättelse tillsammans med kommunerna i området år 2023.

För oss betyder social hållbarhet en likvärdig och rättvis behandling av våra invånare. Vi identifierar möjligheter att förebygga problem som har att göra med välfärd och säkerhet. Vi erbjuder hjälp och stöd också till dem som inte själv kan eller klarar av att söka hjälp och stöd. Vi främjar jämställdhet i all vår verksamhet.

Vi beaktar ekologisk hållbarhet i vår verksamhet. I vår verksamhet främjar vi stävandet av klimatförändringen och anpassningen till den. Vi ordnar tjänsterna på ett ansvarsfullt sätt med tanke på miljön.

Kulturell hållbarhet är respekt för mångfalden hos vår befolkning och våra anställda. Vi producerar tjänster för en befolkning som representerar många olika kulturer och språk. Vi bidrar till att främja integrationen av personer med främmande språk som modersmål i vårt velfärdsområde.

Klimatprogrammets åtgärder och av genomförandet av dem grundar sig på principerna för ordnande av service

De åtgärder som ingår i programmet följer principerna för ordnande av service.

Låt kunden välja

Anna
asiakkaan valita

Siirry
järjestelmälähtöisestä
asiakslähtöiseen
toimintamalliin

Övergå från
systemcentrerat
till kundorienterad
verksamhetsmodell

Ge ansvar

Anna vastuuta

Vahvista luottamukseen
perustuvaa ja
ihmislähtöistä
toimintakulttuuria

*Stärka en kultur som
bygger på förtroende
och människocentrerad
verksamhet*

Stärk basnivån

Vahvista
perustasoa

Förbättra tillgången till
vård och tjänster på
basnivån

*Paranna hoitoon ja
palveluihin pääsyä
perustasolla*

Valitse kustannus- tehokkain tapa

Välj det mest
kostnadseffektiva
sättet

Hur uppnår vi så stor
effektivitet som möjligt
med en så liten insats som
möjligt?

*Miten saavutamme
mahdollisimman pienellä
panoksella mahdollisimman
suuren vaikuttavuuden?*

Digitalisera

Digitalisoi

Förbättra produktiviteten
genom att utnyttja
digitala lösningar på ett
smart sätt

*Paranna tuottavuutta
hyödyntämällä
älykkäästi digitaalisia
ratkaisuja*

Avstå

Luovu

Identifiera och avstå
från verksamhet med
låg effektivitet

*Tunnista ja luovu
matalan vaikuttavuuden
toiminnasta*

I enlighet med vår upphandlingsstrategi granskar och minimerar vi klimatkonsekvenserna av våra upphandlingar.

6.1. Gemensamma upphandlingsstrategiska mål

Det mest kostnadseffektiva sättet	Fungerande modell med flera producenter	Kundorienterade verksamhetssätt	Samhälleliga mål
1. Valet av produktionssätt grundar sig på en objektiv och analytisk produktionssättsanalys i alla upphandlingar av tjänster och utrustning. 2. Analysen av produktionssättet grundar sig på en tillförlitlig och heltäckande kostnadsjämförelse. 3. I jämförelsen och valet av produktionssätt beaktar vi förutom kostnaderna även kvaliteten, effektiviteten, riskerna och ramvillkoren för organiseringsansvaret. 4. I upphandlingarna beaktar vi de möjligheter som teknologin och de nya affärsmodellerna medför. 5. Vi erbjuder producenterna förutsättningar att skapa tjänster på ett kostnadseffektivt sätt. Vi kräver endast ändamålsenliga förutsättningar för serviceproduktionen med tanke på tillhandahållandet av tjänsterna. Vi förstår kostnadseffekterna av alla krav som ställs på tjänsteproducenterna. 6. Av tjänsteproducenten förutsätter vi högst det som vi förutsätter av den egna tjänsteproduktionen. Vi förstår kostnadseffekterna av varje krav.	7. Vid ordnandet av tjänster utnyttjar vi utifrån analysen förutom den egna produktionen även andra aktörer inom den offentliga, privata och tredje sektorn. 8. Vi beaktar stora, medelstora och små aktörer. 9. Vi upprätthåller en aktiv marknadsdialog. 10. Vi utnyttjar specialkompetensen hos aktörerna på marknaden. 11. Vi utnyttjar producentnätverket för att utveckla vår egen verksamhet. 12. Vi stöder en flexibel och mångsidig marknadsutveckling och stärker vid behov tjänsteproducenternas verksamhetsförutsättningar. 13. Vi styr och övervakar tjänsternas kvalitet i nära samarbete med serviceproducenterna.	14. I tjänsterna beaktar vi kundernas eller användarnas behov och upplevelser. 15. Vi stöder kundens aktiva aktörskap. 16. Vi stärker kundens valfrihet genom att erbjuda alternativ och information som stöd för beslutsfattandet. 17. Vi beaktar tjänsternas tillgänglighet i upphandlingarna. 18. I upphandlingarna beaktar vi de språkliga aspekterna.	19. I våra upphandlingar följer vi etiska principer och principer för hållbar utveckling. 20. Vi tar hänsyn till upphandlingarnas sociala aspekter. 21. Vi granskar och minimerar miljö- och klimatkonsekvenserna under hela upphandlingens livscykel. Det klimatprogram och den färdplan för koldioxidneutralitet som utarbetas styr upphandlingarna och produktionen. 22. Vi arbetar aktivt för att bekämpa människohandel och främjar ansvarsfull ekonomi som en del av åtgärderna för att bekämpa grå ekonomi. 23. Vi sörjer för riskhanteringen, beredskapen och leveranssäkerheten. 24. För att uppnå våra mål samarbetar vi intensivt med olika intressentgrupper.

Klimatförändringens påverkan på välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster

Klimatförändringen har redan nu och kommer även i framtiden att ha betydande effekter på invånarna i Västra Nyland. Därigenom påverkas också välfärdsområdets verksamhet och tjänster.

Ett växande behov av hälsovårdstjänster

Extrema väderfenomen såsom långvariga värmeböljor och störtregn blir allt vanligare till följd av klimatförändringen. Detta leder också till ett ökat behov av hälsovårdstjänster. För välfärdsområdet är det särskilt den åldrande befolkningen som löper en högre risk att drabbas av hälsoproblem kopplade till värme och försämrad luftkvalitet, exempelvis andningsbesvär och hjärtsjukdomar.

Klimatförändringen och dess konsekvenser kan också förvärra psykisk ohälsa. Bland annat kan

klimatångest hos unga leda till en ökad belastning och behov av mentalvårds- och missbrukstjänster.

Social säkerhet

Klimatförändringen påverkar även livsmedelsproduktionen, vilket kan leda till stigande matpriser och ökad livsmedelsosäkerhet. Detta riskerar att försämra den sociala säkerheten, särskilt för redan utsatta grupper.

När det gäller livsmedel, varor och utrustning kan klimatförändringen dessutom störa leveranskedjor och därmed försvåra välfärdsområdets upphandlingar.

Indirekta hälsoeffekter

Förlust av biodiversitet, det vill säga minskad

biologisk mångfald, kan försämra människors motståndskraft och öka förekomsten av kroniska sjukdomar som astma och allergier.

Välfärdsområdena måste överlag vara förberedda på att möta ett ökat behov av tjänster och andra utmaningar till följd av klimatförändringen – med hållbara och ansvarsfulla beslut i dag och i framtiden.

Klimatförändringens konsekvenser för räddningsväsendets tjänster

Klimatförändringen har stor inverkan på räddningsväsendets verksamhetsmiljö och på behovet av tjänster. Olycksförebyggande arbete, beredskap och förmågan att agera i föränderliga förhållanden blir allt viktigare i takt med att nya risker och utmaningar uppstår.

Olyckor och beredskap

Klimatförändringen ökar både frekvensen och intensiteten av extrema väderhändelser såsom stormar, kraftiga vindar och åskoväder. Detta påverkar direkt behovet av räddningstjänster, eftersom antalet skadebekämpningsuppdrag ökar i omfattning. Till exempel medför långvarig torka en högre risk för skogsbränder, medan växlande väderlek kring noll grader vintertid kan orsaka ishalka och trafikolyckor. Stora mängder snö under kort tid leder till ytterligare utmaningar i trafiken.

Räddningsväsendet förbereder sig på dessa förändringar genom att höja sin beredskap och

utveckla en omfattande riskbedömning av verksamhetsmiljön. Planmässighet och beredskap är avgörande för att effektivt kunna hantera de hot som klimatförändringen medför.

Partikelutsläpp och miljökonsekvenserna

Räddningsväsendets förebyggande arbete kan bidra även till att minska utsläpp som påverkar klimatet. Genom att förhindra bränder minskar mängden partikelutsläpp som de uppstår från bränder.

En enskild storbrand kan orsaka omfattande utsläpp, vilket gör förebyggande åtgärder viktiga både ur ett lokalt och ett globalt miljöperspektiv.

Anpassning till klimatförändringen

Räddningsväsendet beaktar även

klimatförändringens risker vid anpassningsåtgärder i verksamhetsmiljön. I Esbo har man exempelvis visat hur gröna tak, förbättrat gatuunderhåll och en hållbar användning av naturresurser kan minska klimatrelaterade risker. Även ekologiska förändringar, såsom en ökad förekomst av skadeinsekter, behöver beaktas eftersom de kan förvärra de utmaningar som klimatförändringen medför.

Klimatförändringens effekter kräver en bred strategi där räddningsväsendet skyddar både människor, egendom och miljö. I enlighet med räddningslagen blir förebyggande åtgärder och skadebegränsning allt viktigare för att hantera klimatförändringens konsekvenser inom välfärdsområdet.

2 Nuläge

Klimatmålen för kommunerna i Västra Nyland

I Finlands klimatlag har man ställt upp ett nationellt koldioxidneutralitetsmål för 2035. I lagen har man ställt upp ett mål om att utsläppen minskar med minst 60 procent fram till 2030 och med minst 80 procent fram till 2040 jämfört med 1990.

Under 1990–2020 minskade Finlands växthusgasutsläpp med 32 procent.

EU har åtagit sig att minska växthusgasutsläppen med minst 55 procent fram till 2030 från 1990 års nivå.

Klimatmålen för kommunerna i Västra Nyland

Esbo stad har ställt upp som mål att utsläppen som produceras i området minskar med 80 procent från 1990 års nivå fram till 2030.

Av kommunerna i Västra Nyland är **Hangö, Raseborg, Ingå, Sjundeå, Lojo, Grankulla** och **Kyrkslätt** medlemmar i HINKU-nätverket. Kommunerna som hör till nätverket har förbundit sig att minska utsläppen av växthusgaser med 80 procent fram till 2030 jämfört med 2007 års nivå.

Vichtis har åtagit sig att minska sina invånarspecifika växthusgasutsläpp med minst 50 procent fram till 2030 från 1990 års

nivå. Kommunen hör till de europeiska stadsdirektörernas energi- och klimatavtal (Covenant of Mayors).

I Högfors är målet att förbättra stadens energieffektivitet och uppnå koldioxidneutralitet inom det egna servicenätverket fram till 2035.

Sett till invånarantalet bor **98** procent av Västra Nylands befolkning i en kommun eller stad som har som mål att vara koldioxidneutral fram till 2030.

HUS-sammanslutningen strävar efter att minska de utsläpp som HUS direkt kan påverka genom egna beslut och åtgärder. År 2020 uppgick utsläppen som hör till detta mål till 69 kt CO₂-ekv, vilket motsvarar cirka en fjärdedel av HUS totala koldioxidavtryck.

Genom att verkställa planerade klimatåtgärder minskar utsläppen som hör till målet med 61 procent fram till 2030.

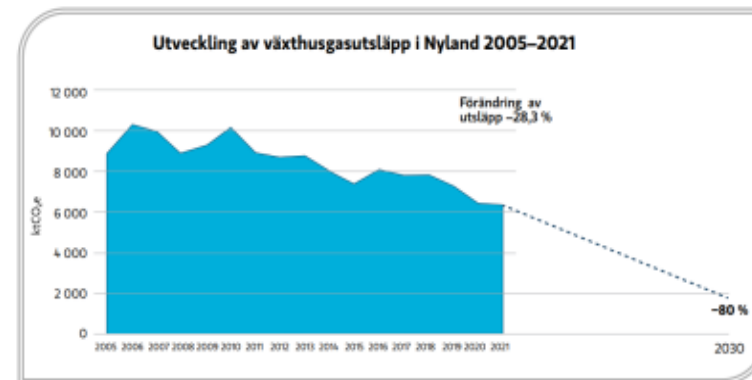

Bild 3. Nylands sammanlagda utsläpp och väg mot klimatneutralitet år 2030. I allmänhet är definitionen av klimatneutralitet en utsläppsminskning på 80 procent. Resten av utsläppen anses vara bundna till kolsänkor och bli kompenserade på andra sätt.

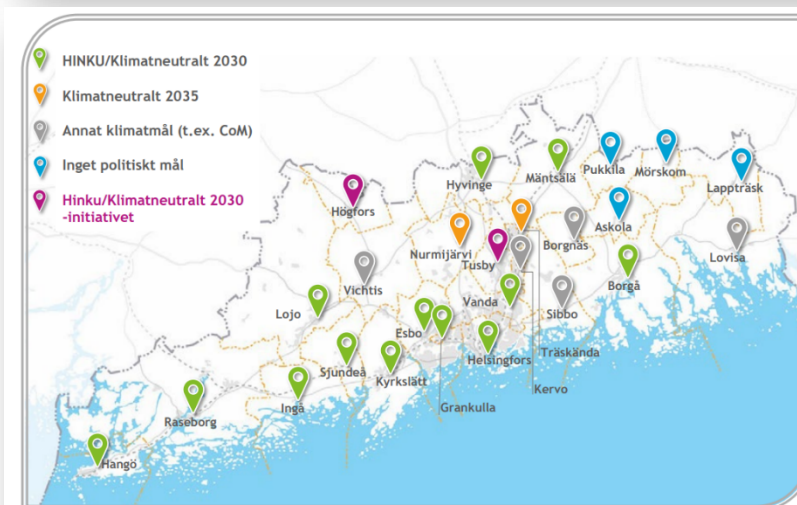

Bild 1. De nyländska kommunernas klimatmål (2022). Hinku = Nätverket för klimatneutrala kommuner, CoM = klimatavtalet Covenant of Mayors (-40 % fram till 2030).

Västra Nylands välfärdsområdes koldioxidavtryck 2023

enligt utsläppskällor (miljoner kg CO₂-ekv)

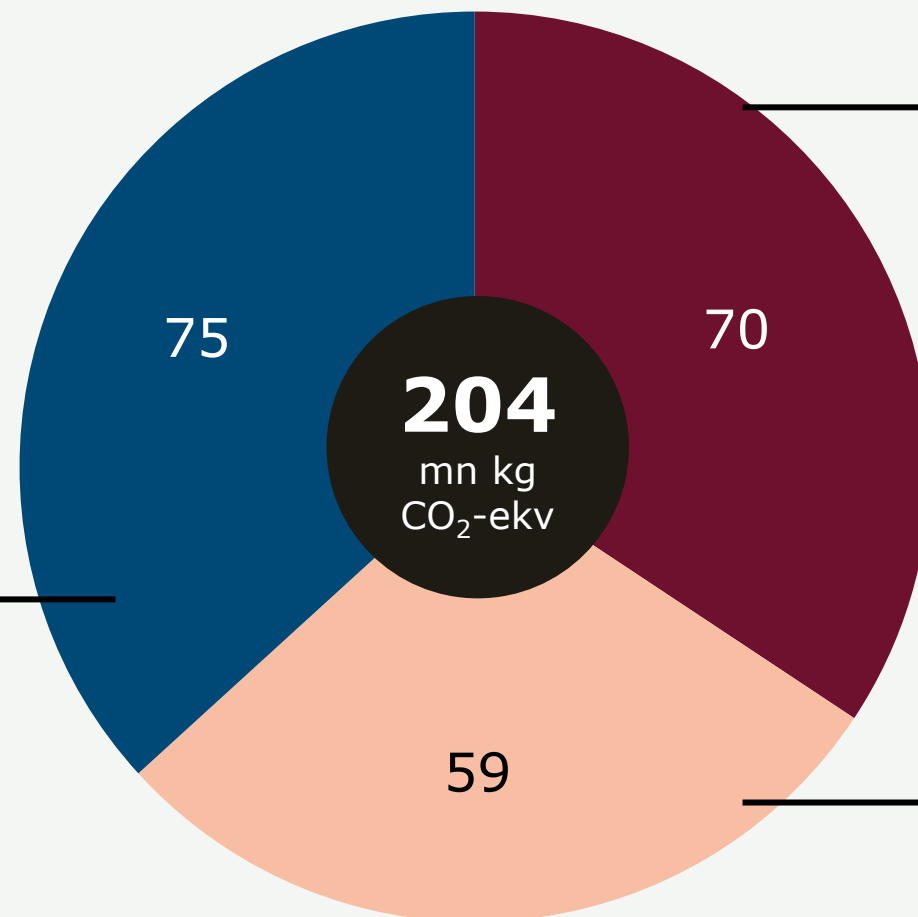
 Egen serviceproduktion och koncernförvaltningen

 Köpta tjänster

 Den specialiserade sjukvårdens tjänster

Med den specialiserade sjukvården

avses tjänster inom den specialiserade sjukvården som köpts av HUS-sammanslutningen. HUS-sammanslutningen har ett eget klimatprogram.

Egen verksamhet

omfattar bland annat följande utsläppskällor:

- Anskaffning av ämnen och material
- Köp av värme och el
- Klienttransporter
- Maskiner, apparater och bränslen
- Avfall

Med privata producenter av social- och hälsovårdstjänster

avses köpta vårdtjänster för klienter, såsom boendeservice. Samarbetspartnerna har egna planer för minskning av utsläppen.

Den egna serviceproduktionen omfattar de kalkylmässiga koldioxidutsläppen från den egna social- och hälsovården samt räddningsväsendet och koncernförvaltningen 2023. Den köpta serviceproduktionen omfattar de kalkylmässiga utsläppen från köpta kundtjänster inom social- och hälsovården 2023. Dessutom har hyror för välfärdsområdets lokaler sammanförts till kategorin. Välfärdsområdets totala koldioxidavtryck har räknats ut av Motiva. I granskningen ingår inte personalens arbetsresor eller klienternas och patienternas resor till verksamhetsställen.

Västra Nylands välfärdsområdes koldioxidavtryck enligt Scope-klassificeringen 1–3 och i förhållande till övriga utsläpp från social- och hälsovården

Utkast

	Mängden utsläpp	Andelen utsläpp
Västra Nylands välfärdsområdes koldioxidavtryck sammanlagt (2023)	204 mn kg CO ₂ -ekv	4,2 % av hela social- och hälsovårdens koldioxidavtryck (2019)
Scope 1: Direkta utsläpp, det vill säga direkta utsläpp som orsakas av välfärdsområdets egna verksamhet som uppstår vid användning av fossila bränslen i fordon och arbetsmaskiner, produktion av reservkraft samt direkta atmosfärutsläpp som orsakas av verksamheten (till exempel kväveoxidul).	4,54 mn kg CO ₂ -ekv	2,2 % av välfärdsområdets koldioxidavtryck
Scope 2: Utsläpp från köpt energi, det vill säga utsläpp som orsakas av produktion av köpt el-, värme-, ång- och kylningsenergi.	7,00 mn kg CO ₂ -ekv	3,4 % av välfärdsområdets koldioxidavtryck
Scope 3: Indirekta utsläpp, det vill säga värdekedjans övriga indirekta utsläpp som orsakas till exempel av upphandlingar och köpta tjänster, byggande, rörelse, transporter, avfall och förluster i elöverföring.	192 mn kg CO ₂ -ekv	94,3 % av välfärdsområdets koldioxidavtryck
Koldioxidavtrycket per invånare i välfärdsområdet*	412 kg CO ₂ -ekv	4,3 % av en finländares genomsnittliga koldioxidavtryck (9 610 kg CO ₂ -ekv 2023)
HUS-sammanslutningens budget för 2020	282 mn kg CO ₂ -ekv	LUVN-andelen av HUS-sammanslutningens utsläpp är cirka 27 %
Social- och hälsovården i Finland sammanlagt (2019), omfattar offentliga och privata sektorernas tjänster	4 902 mn kg CO ₂ -ekv	Cirka 6,5 % av Finlands konsumtionsbaserade utsläpp
Socialvården sammanlagt	1 712 mn kg CO ₂ -ekv	35 % av hela social- och hälsovården
Hälso- och sjukvården sammanlagt	3 190 mn kg CO ₂ -ekv	65 % av hela social- och hälsovården
Finlands konsumtionsbaserade utsläpp (2019)**	75 415 mn kg CO ₂ -ekv	LUVN-andelen av koldioxidavtrycket är cirka 0,3 %.

*) 495 107 invånare, Statistikcentralen, förhandsuppgift om befolkningen 31.12.2023. **) Finlands officiella statistik (SVT): Växthusgasutsläpp [webbpublikation]. Helsingfors: Statistikcentralen [Hänvisad till: 21.10.2024]
Mn kg CO₂-ekv betyder miljoner kilogram koldioxidekvivalenter, de olika växthusgasutsläppens sammanräknade uppvärmningseffekten på klimatet. Jämförelsetalen är riktgivande. Avgränsningarna och de i kalkylerna beaktade uppgifterna vid uträkningen av utsläppen för HUS, hela Finlands social- och hälsovårdssektor och LUVN är inte nödvändigtvis överensstämmande.

3

Mål och åtgärder

Utkast

3.1 Klimatprogrammets mål

Utkast

Västra Nylands välfärdsområdes klimatprogram och en färdplan över åtgärder som främjar uppnåendet av koldioxidneutralitet Sammanfattning

Våra klimatmål fram till 2030

- Välfärdsområdet stöder med sin egen verksamhet de klimatmål som ställs upp i de västnyländska kommunernas och städernas färdplan för ett klimatneutralt Nyland 2030 samt HUS-sammanslutningens klimatmål.
- År 2030 ska koldioxidavtrycket från vår verksamhet, med stöd av de åtgärder som anges i klimatprogrammet, i sin helhet vara lägre jämfört med 2023.

Före utgången av 2026

- genomför vi en ny beräkning av koldioxidutsläppen som uppstår i vår verksamhet och i vilken riktning utsläppen utvecklas,
- har vår personal stärkt sin kompetens i klimatfrågor, och
- uppdateras klimatprogrammet utifrån dessa uppgifter.

Uppföljning av klimatprogrammet

Framtids- och utvecklingsnämnden följer årligen upp genomförandet av klimatprogrammet.

Färdplan över åtgärder som främjar uppnåendet av koldioxidneutralitet

3.2

Åtgärder som ingår i klimatprogrammet

Västra Nylands välfärdsområdes klimatprogram

Koldioxidneutralitetsåtgärder

I beredningen har åtgärderna sammanställts genom att höra flera parter

I klimatprogrammet har man antecknat sammanlagt **53** klimatåtgärder eller åtgärdshelheter.

I beredningen har koldioxidneutralitetsåtgärder samlats i omfattande utsträckning även av områdets invånare (enkäten Ilmastohukkajahti). Påverkansorganen har deltagit i beredningen av programmet.

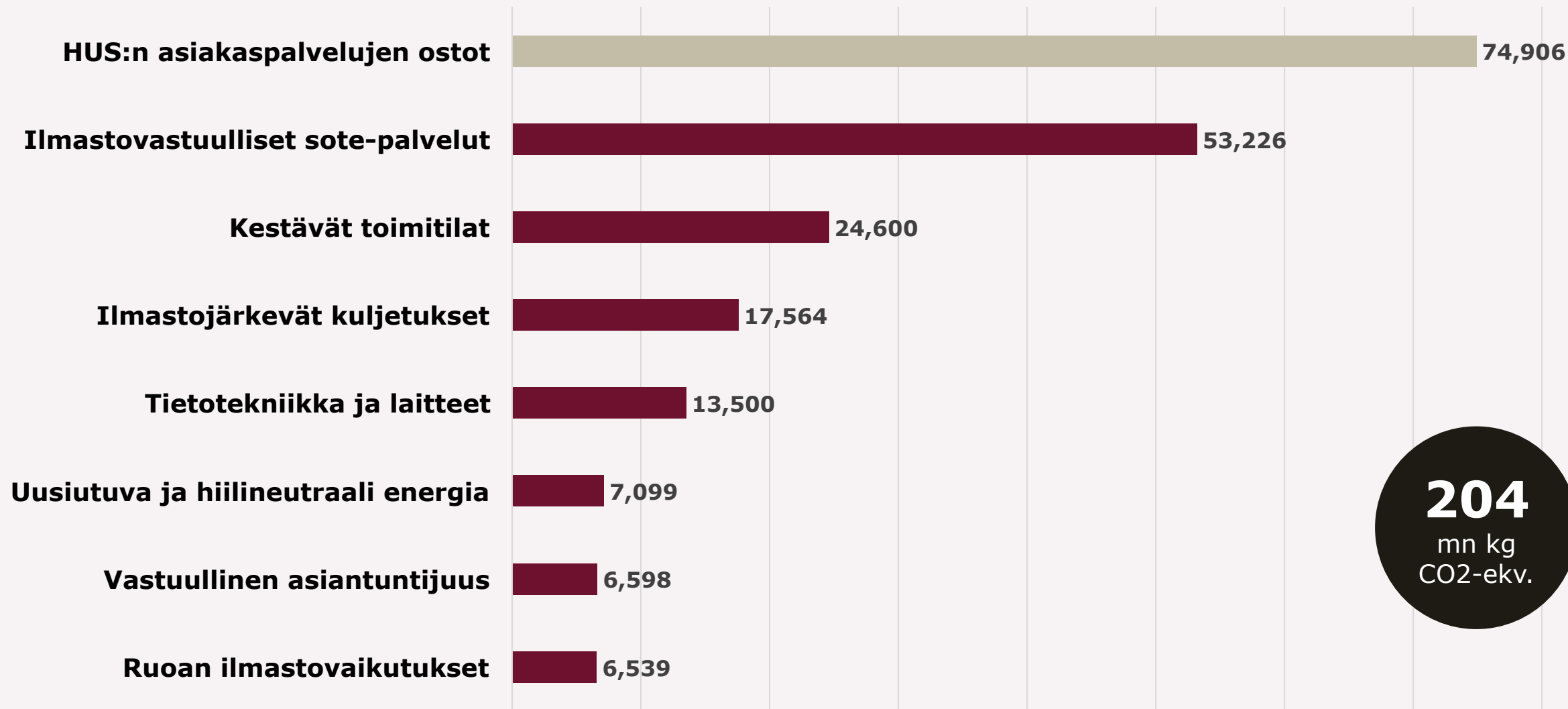
Åtgärderna har utvärderats som en del av beredningen

Åtgärderna har utvärderats utifrån deras påverkansmekanism (eget beslutsfattande eller styrande verkan), ansvariga part, bedömda effekt och hur krävande de är att genomföra. Dessutom bedömdes kostnadseffekterna av varje åtgärd under klimatprogrammets observationsperiod 2024–2030.

Bedömningarna är riktgivande och deras avsikt är att göra det möjligt att snabbt och enkelt identifiera genomförbara förändringar med en så stor effekt som möjligt. I den här granskningen har inga tydliga definitioner fastställts för åtgärderna.

I 2025 års budgetförhandlingar antecknades bland annat följande i förhandlingsprotokollet: "Genomförandet av de åtgärder som behövs för att verkställa välfärdsområdets klimatprogram och uppnå koldioxidneutralitetsmålet börjar genast efter att klimatprogrammet har godkänts. Betoningen ligger på åtgärder som genererar kostnadsbesparingar och på kostnadsneutrala åtgärder, men här säkerställs att man inom den ekonomiska ramen som nu godkänns kan genomföra även sådana klimatåtgärder vars förverkligande förutsätter måttlig finansiering."

Västra Nylands välfärdsområdets koldioxidavtryck för 2023 fördelat på åtgärdshelheter (tusen kg CO₂-ekv.)

Åtgärder i klimatprogrammet

Klimatansvar i social- och hälsovårdstjänster

Utsläppen totalt
128 132 t CO2 ekv.

Åtgärd	Effekt	Ansvarig part	Uppskattad effekt (1 = liten, 5 = betydande)	Kravnivå på genomförandet (1 = enkel, 5 = krävande)	Kostnadseffekter
Inom den privata serviceproduktionen för hemvårdens tjänster strävas det efter att effektivisera ruttor och främja korta övergångar och bättre beaktande av utrustning.	Styrning	Upphandlingar	3	4	Minskar på kostnaderna
I stora upphandlingar inom social- och hälsovårdstjänsterna krävs det i regel att serviceproducenten har ett klimatprogram.	Styrning	Upphandlingar	3	2	Kostnadsneutral
Sträva efter att minska användningen av farliga/skadliga ämnen i verksamheten. Vid behov lagras och återvinns materialen säkert (t.ex. kemikalier).	Egen produktion	Stödtjänster, serviceproduktion	3	3	Kostnadsneutral
Utreda koldioxidsnåla alternativ som en del av marknadsdialogen.	Styrning	Upphandlingar	1	1	Kostnadsneutral
I processer för avtals- och leverantörshantering beaktas samarbetsmöjligheter för att uppnå koldioxidneutralitet.	Egen produktion	Upphandlingar	2	2	Kostnadsneutral
Främja andelen dagverksamhet på distans i enlighet med servicestrategin.	Egen produktion	Serviceproduktion	3	2	Minskar på kostnaderna
Främja distansmottagningar inom hemvården och andra tjänster som tillhandahålls i hemmet i enlighet med servicestrategin.	Egen produktion	Serviceproduktion	3	2	Minskar på kostnaderna

Klimatansvar i social- och hälsovårdstjänster innehåller följande utsläppskällor: upphandlingar (social- och hälsovårdstjänster), upphandlingar (köp av kundtjänster, övriga), upphandlingar (material, förnödenheter och varor), upphandlingar (maskiner, apparater och transportmedel).

Åtgärder i klimatprogrammet

Hållbara verksamhetslokaler

Utsläppen totalt
24 600 t CO₂ ekv.

Åtgärd	Effekt	Ansvarig part	Uppskattad effekt (1 = liten, 5 = betydande)	Kravnivå på genomförandet (1 = enkel, 5 = krävande)	Kostnadseffekter
I nya byggnader och renoveringar strävar man efter att utnyttja utsläppsfria byggarbetsplatser (fastställande av kriterier för upphandlingsfasen).	Styrning	Lokaltjänster	4	4	Ökar (avsevärt) på kostnaderna
Återvunnet material används så mycket som möjligt i planeringen, genomförandet och användningen av lokaler.	Styrning	Lokaltjänster	4	5	Ökar på kostnaderna
Förbättra användningen av lokaler, det vill säga undvika outnyttjade utrymmen på verksamhetsställen.	Egen produktion	Lokaltjänster, serviceproduktion	4	3	Minskar på kostnaderna
Lokaler planeras och dimensioneras enligt användningsgraderna, och anpassningsbara lösningar motsvarar framtida lokalbehov i rätt tid.	Styrning	Lokaltjänster	4	3	Minskar på kostnaderna
Vid upphandling av lokaler utnyttjas alltid följande förfarande när det är möjligt <i>utnyttja befintlig -> renovera -> grundläggande renovering -> komplettera och bygg om med begagnade delar -> nytt.</i>	Styrning	Lokaltjänster	4	3	Minskar på kostnaderna
Målet för genomförandet och slutprodukten av lokalen är alltid när det är möjligt att erhålla en miljöcertifiering, som LEED eller BREEAM.	Styrning	Lokaltjänster	4	3	Ökar på kostnaderna
Målet är att förlänga lokalernas användningstid genom att förbättra underhållet och upprätthålllet från nuvarande nivå.	Styrning	Lokaltjänster	3	2	Ökar på kostnaderna
Definiera byggnaders energieffektivitetsklasser enligt jämförelsetalet för beräknad energieffektivitet (E-tal, A-G).	Styrning	Lokaltjänster	1	2	Kostnadsneutral

Hållbara lokaler innehåller följande utsläppskällor: Upphandlingar (byggande), upphandlingar (underhåll av byggnader och områden), avfall

Åtgärder i klimatprogrammet

Hållbara verksamhetslokaler

Utsläppen totalt
24 600 t CO2 ekv.

Åtgärd	Effekt	Ansvarig part	Uppskattad effekt (1 = liten, 5 = betydande)	Kravnivå på genomförandet (1 = enkel, 5 = krävande)	Kostnadseffekter
Främja återvinning av förpackningsavfall (plast, kartong, papper osv.) som genereras av verksamheten.	Egen produktion	Stödtjänster, upphandlingar	2	2	Kostnadsneutral
Föredra hållbara och återvinningsbara materialval i lokaler (textilier, möbler osv.).	Egen produktion	Lokaltjänster, upphandlingar	2	2	Ökar på kostnaderna
Förbättrar arbetstagarnas kunskaper och möjligheter att påverka enhetens klimatvänliga rutiner (t.ex. att minska matsvinn eller onödig användning av handskar) med låg tröskel.	Egen produktion	Personal	2	3	Kostnadsneutral
Insamling av EE-avfall (el- och elektronikavfall) effektiviseras på verksamhetsställen och delar återanvändas när situationen tillåter det.	Egen produktion	Stödtjänster	3	3	Kostnadsneutral
Optimering av luftkonditionering och uppvärmning i arbetsutrymmen främjas.	Styrning	Lokaltjänster	3	4	Ökar på kostnaderna
Utöka återvinning och återanvändning av möbler i lokalerna och utreda personalens möjlighet att köpa utgående möbler för egen användning.	Egen produktion	Lokaltjänster	2	3	Kostnadsneutral
Minimera användning av onödigt utrymme vid hyrning av möteslokaler genom att boka möteslokaler av lämplig storlek.	Egen produktion	Lokaltjänster	1	2	Minskar på kostnaderna

Hållbara lokaler innehåller följande utsläppskällor: Upphandlingar (byggande), upphandlingar (underhåll av byggnader och områden), avfall

Åtgärder i klimatprogrammet

Klimatsmarta transporter

Utsläppen totalt
17 564 t CO₂
ekv.

Åtgärd	Effekt	Ansvarig part	Uppskattad effekt (1 = liten, 5 = betydande)	Kravnivå på genomförandet (1 = enkel, 5 = krävande)	Kostnadseffekter
Främja samåkning i enlighet med servicestrategin inom färdtjänster enligt lagen om funktionshinderservice och socialvårdslagen.	Egen produktion	Stödtjänster	4	3	Minskar på kostnaderna
Affärsresor utomlands görs endast när distansdeltagande inte är lämpligt.	Egen produktion	Personal	1	1	Minskar på kostnaderna
Uppmuntra personal att samåka mer än tidigare	Styrning	Personal	2	2	Minskar på kostnaderna
Utreda möjligheten att tillhandahålla cykelförmån, leasingcyklar och andra åtgärder för att uppmuntra personalen att cykla.	Egen produktion	Personal	2	2	Ökar på kostnaderna
Använda förnybart bränsle, såsom biodiesel och biogas, i den mån det är möjligt.	Egen produktion	Upphandlingar	2	2	Ökar på kostnaderna
Övergår till elfordon eller bilar med låg bränsleförbrukning, såsom hybridbilar, i enlighet med direktivet om rena fordon, när det är möjligt	Egen produktion	Stödtjänster, upphandlingar	2	4	Ökar på kostnaderna
Sträva efter att främja tillgång till laddningsstationer för elbilar vid arbetsplatserna.	Egen produktion	Upphandlingar, lokaltjänster	2	3	Ökar på kostnaderna
Främja fastställandet av en lägre kilometergräns för upphandling av nya fordon inom serviceproduktionen	Egen produktion	Stödtjänster	3	3	Minskar på kostnaderna

Klimatsmarta transporter innehåller följande utsläppskällor: affärsresor, transport av klienter, bränslen för egna fordon (social- och hälsovårdstjänster), upphandlingar (rese- och transporttjänster), bränsle för räddningsverkets materiel, upphandlingar (material, förnödenheter och varor). Livsmedel, drycker och tobak ingår i kategorin matens klimatpåverkan. Bränsle och smörjmedel ingår i klimatsmarta kostnader. Övriga kategorier ingår i social- och hälsovården.

Åtgärder i klimatprogrammet

Informationsteknik och apparater

Utsläppen totalt
13 500 t CO₂ ekv.

Åtgärd	Effekt	Ansvarig part	Uppskattad effekt (1 = liten, 5 = betydande)	Kravnivå på genomförandet (1 = enkel, 5 = krävande)	Kostnadseffekter
Betrakta energimärken och energiförbrukning i vilo-, normal- och vänteläge vid upphandling av apparater.	Styrning	Digitala tjänster, upphandlingar	1	3	Kostnadsneutral
Beakta anvisningar och inställningar som styr apparaternas energiförbrukning.	Styrning	Digitala tjänster	2	2	Kostnadsneutral
Beakta energicertifikat för serversalar (ERE, PUE) vid IKT-upphandlingar och kapacitetstjänster.	Styrning	Upphandlingar	2	5	Ökar på kostnaderna
Beakta lagstadgad RoHS-direktiv för skadliga ämnen vid upphandling av apparater.	Styrning	Upphandlingar	1	2	Kostnadsneutral
Sträva efter att minimera outnyttjade lokaler och effektiv användning av kapacitet (t.ex. hantering av kapacitet enligt tid på dygnet)	Styrning	Digitala tjänster	2	4	Minskar på kostnaderna
Utveckla livscykelhantering för IKT-utrustning och främja säker återvinning och bortskaffande.	Egen produktion	Digitala tjänster, upphandlingar	3	2	Minskar på kostnaderna
Beakta livscykelhantering för medicinsk utrustning samt säker återvinning och bortskaffande.	Egen produktion	Upphandlingar, stödtjänster	3	4	Minskar på kostnaderna

Informationsteknik och apparater innehåller följande utsläppskällor: upphandling (IKT-upphandling, varor, tjänster och programvaror)

Åtgärder i klimatprogrammet

Förnybar och koldioxidneutral energi

Utsläppen totalt
7 099 t CO2 ekv.

Åtgärd	Effekt	Ansvarig part	Uppskattad effekt (1 = liten, 5 = betydande)	Kravnivå på genomförandet (1 = enkel, 5 = krävande)	Kostnadseffekter
Sträva efter att öka andelen utsläppsfri el av den total elförbrukning.	Delvis eget beslut	Upphandlingar, lokaltjänster	2	3	Ökar på kostnaderna
Se till att utrustning regelbundet underhålls för att förhindra rör- eller utrustningsläckor.	Stödtjänster	Stödtjänster	1	2	Kostnadsneutral
Optimera användningstiderna och inställningsvärdena för energiförbrukande apparater och se till att apparaterna underhålls och rengörs för att minska energiförbrukningen.	Stödtjänster	Stödtjänster	1	3	Kostnadsneutral
Övergå till molntjänster med låga koldioxidutsläpp i digitala tjänster.	Eget beslut	Digitala tjänster, upphandlingar	3	4	Ökar på kostnaderna
Främja ersättningen av nuvarande kylmedier med alternativ som har ett lägre Global Warming Potential-värde.	Eget beslut	Stödtjänster, upphandlingar	4	4	Ökar på kostnaderna
Sträva efter att främja övergången till koldioxidneutral energi i hyrda lokaler.	Styrning	Lokaltjänster	3	3	Ökar på kostnaderna

Förnybar och koldioxidneutral energi innehåller följande utsläppskällor: Inköpt el och inköpt värme

Åtgärder i klimatprogrammet

Ansvarsfull expertis

Utsläppen totalt
6 598 t CO₂
ekv.

Åtgärd	Effekt	Ansvarig part	Uppskattad effekt (1 = liten, 5 = betydande)	Kravnivå på genomförandet (1 = enkel, 5 = krävande)	Kostnadseffekter
Sträva efter att minska antalet pappersutskrifter och blanketter och främja överföring av uppgifter till elektronisk form	Egen produktion	Stödtjänster, digitala tjänster	2	2	Minskar på kostnaderna
Främja användningen av miljömärken som skyddar skogsresurser som Forest Stewardship Council (FSC) eller motsvarande certifikat i kartongförpackningar och pappersprodukter.	Styrning	Upphandlingar	1	2	Ökar på kostnaderna
Utbildning i hållbar utveckling erbjuds till personal.	Egen produktion	Personal	1	1	Ökar på kostnaderna
Förbättra möjligheterna att publicera "informationsinslag" i lokaler (t.ex. statistik över el- eller vattenförbrukning, anvisningar för mer hållbara alternativ och metoder)	Egen produktion	Personal	2	1	Kostnadsneutral
Utreder möjligheten att utse egna miljöansvariga på serviceenhetsnivå, som vid sidan av sitt huvudsakliga arbete kan säkerställa hållbarheten på sin arbetsplats.	Egen produktion	Personal	2	2	Ökar på kostnaderna
Ta hänsyn till beslutets klimatpåverkan i förhandsbedömning av konsekvenser (EVA) när det är möjligt	Egen produktion	Administration	2	2	Kostnadsneutral

Ansvarsfull expertis innehåller följande utsläppskällor: upphandlingar (utbildnings- och kulturtjänster), upphandlingar (administrativa tjänster), upphandlingar (expert- och kontorstjänster)

Åtgärder i klimatprogrammet

Matens klimatpåverkan

Utsläppen totalt
3 539 t CO2 ekv.

Åtgärd	Effekt	Ansvarig part	Uppskattad effekt (1 = liten, 5 = betydande)	Kravnivå på genomförandet (1 = enkel, 5 = krävande)	Kostnadseffekter
Mat med låg koldioxidpåverkan, såsom närproducerade, vegetariska och veganska alternativ föredras på evenemang.	Egen produktion	Stödtjänster	2	1	Kostnadsneutral
Minska matsvinn i representationstillställningar, bl.a. genom noggrannare kontroll av beställningsmängder.	Egen produktion	Stödtjänster	2	2	Minskar på kostnaderna
Minska koldioxidavtrycket inom måltidstjänster.	Styrande, egen verksamhet	Stödtjänster, upphandlingar	3	3	Minskar på kostnaderna
Minska matsvinn i serviceproduktionen, såsom i boendetjänster (t.ex. utreda personalens möjlighet att köpa svinnsmat och bättre hantering av beställningsmängder.	Egen produktion	Stödtjänster, upphandlingar	2	2	Kostnadsneutral

Matens klimatpåverkan innehåller följande utsläppskällor: upphandlingar (boende- och matserveringstjänster), upphandlingar (material, förnödenheter och varor). Livsmedel, drycker och tobak ingår i kategorin matens effekter. Bränsle- och smörjmedel ingår i klimatsmarta kostnader. Övriga kategorier ingår i social- och hälsovården.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Kiitos, tack!

Seuraa meitä sosiaalisessa mediassa:

[Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue](#)

[@luhyvinvointialue](#)

[Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue](#)

[@LUhyvinvointi](#)

[Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue](#)

